

"En la meua trajectòria, arribar a la direcció té una certa lògica."

Dalt i baix de l'escenari

Podria passar pel cosí català del Bono, el cantant d'U-2. Però té una manera de somriure tan pròpia que no es deixa delimitar fàcilment. Lluís Homar ha estat el primer actor del Teatre Lliure durant una quinzena llarga d'anys. Als trenta-set té pendent de fer el *Dom Joan* de Molière a l'escenari. Però, de moment, al cap li bullen els tràngols propis de ser el director del Teatre Lliure. Com a gestor posa el pes just a les seves paraules. Però la gent que l'ha vist als escenaris diu que fa llum.

—A partir de l'èxit del *Barret de cascavells* quan algú presenti Lluís Homar haurà de dir "actor i director", tot i que no sigui la teua primera direcció.

—Home, en certa manera sí. Jo sóc actor des de fa molts anys i aquesta és la meua segona direcció. Tornaré a dirigir, segur; però no sé quan. La meua idea és que ja anirà venint.

—No t'obsedeix.

—No. En tinc moltes ganes i ho faré, però ja veurem quan.

—Això de voler dirigir, sempre us passa als

El Barret de cascavells, la segona direcció de Lluís Homar al Lliure, ha convertit l'actor en director. A banda comandar el futur del Teatre Lliure, Homar vol continuar trepitjant escenaris.

actors, en un determinat punt de la vostra carrera?

—No crec que es pugui generalitzar, tot i que en tots els actors hi ha un moment o altre el desig de dirigir. En el meu cas, per exemple, mai no m'ho havia marcat com una fita. Una mica m'hi vaig trobar. En la meua trajectòria, arribar a la direcció té una certa lògica, fa disset anys que sóc al Lliure.

—Si hem de fer cas de les crítiques a *El Barret de cascavells*, a això de la direcció, t'hi has de dedicar més, no?

—Una crítica sempre és una opinió d'un crític. Que reconeixin la meua segona direcció és una cosa que em satisfà, evidentment. Però dedicar-se a la direcció va més enllà que el que puguin dir els crítics.

—Aquí al Lliure fas sobretot de director de la casa. Això d'administrar una casa amb tants sentiments propis escampats com es fa?

—Una mica aquesta és la gràcia i la dificultat a la vegada. Aquesta és la diferència bàsica entre treballar aquí o fer-ho en una empresa que

fabrica sabates, per exemple. Combinar gestió i emocions és complex, però es pot fer, posant cada cosa al seu lloc. Destriar a vegades és fàcil i a vegades difícil, però al capdavall és una cosa apassionant.

—*I més en un cas com el teu, que t'hi has passat la vida, hi has crescut. Quan als dinou anys vas aparèixer al Lliure poc et devies pensar que n'acabaries essent director.*

—L'any 1976 jo era el més jove de tots, de tota la colla que començava una aventura que no se sabia fins on podria arribar. Mai no ho hauria pogut ni imaginar, on sóc ara. Jo, en aquell moment només pensava a ser actor.

—*Sempre que parles del futur del Lliure resultes molt prudent. Es perquè ets així tu personalment o perquè has vist el pa que s'hi dona, en aquesta mena de processos?*

—La veritat és que no sé què dir-te. Des d'una posició de responsabilitat com és ara la meua sempre s'ha de ser equilibrat, és el que s'ha de fer. Quan ha calgut, en condicions extremes, al Lliure hem pres posicions extremes i hem tirat el carro pel pedregar. Això ho hem hagut de fer unes quantes vegades al llarg de disset anys. Quan vam presentar el *Roberto Zucco* jo mateix vaig repetir moltes vegades "O ara o mai". Però en general jo tendeixo a ser prudent, quan parlo del futur, del Palau de l'Agricultura, perquè hi ha molta gent implicada, institucions, etc. Tot plegat després una certa morbositat i de vegades s'ha d'anar en compte.

—*En el moment actual i parlant concretament de la Cultura a Barcelona, amb tants projectes pendents i un Liceu cremat, l'únic que es pot fer és ser prudent?*

—La veritat és que ara és un moment difícil...

—*Deixant de banda els temes de temporada, el cas Roldán, el cas Rubio, la corrupció...*

—...Sí. La situació és negra. En el nostre cas, en el projecte del nou Lliure, totes les institucions es van comprometre públicament, el desembre, a signar el conveni el febrer del 94. Mira quin mes som ara i encara no s'ha signat. Hi ha dies que, sobretot portes endins, et desesperes i et dius "Com pot costar tant una cosa!". T'exasperes. Però veus com està la situació general i a sobre passen coses com la del Liceu, o la dimissió del Bohigas... Darrere de tot això hi ha una qüestió econòmica important, és clar. Però nosaltres patim un desgast important, estem una mica al límit. El que no perdo jo és l'esperança. Tota aquesta casa està en funció del Palau de l'Agricultura i necessitem continuar creient-hi.

—*Tu com a actor ho saps fer tot?*

—... Home, ...no.

—*Què és el que no pots fer?*

—Quan tens vint anys et veus capaç de fer-ho tot, que pots arribar a fer-ho tot. Els anys m'han servit per a veure que tot no pots fer-ho, perquè

un és qui és i l'evolució de l'actor va molt lligada a l'evolució de la persona. Dir exactament què puc fer i què no puc fer és difícil. El meu punt de partida és d'obertura màxima i de ser capaç de llançar-me a la piscina, si convé, d'arriscar-me. Què no puc fer? Doncs, papers de jove. No puc fer el *Romeo*...

—*Has fet papers molt diferents, fins i tot oposats. Des d'un Jordi Dandin a un Timó d'Ate-nes, per exemple; comèdia i tragèdia.*

—Això de fer riure o de fer plorar, jo m'ho agafo de la mateixa manera. Quan feia el *Dandin* de Molière, que feia riure, el que tenia era una sensació de viure un drama terrible, un drama que era el que patia el pobre *Dandin*... Puc fer riure, però no em considero un actor de comèdia. Tampoc no es poden delimitar tant, aquestes coses, ni classificar..., bé..., només sé que no sé res.

—*Anem al començament, doncs. Quan et quedes realment enganxat al teatre i decideixes que allò és la teua vida?*

—Abans de decidir-ho jo havia fet força teatre amateur. El primer cop que vaig pujar a un escenari va ser als sis anys. Després, en grups amateurs. Als disset vaig anar a parar a un grup independent, el teatre de l'Escorpí, un dels embrions del Lliure. Però, la decisió, la vaig prendre als catorze anys.

—*També vas estudiar Dret.*

—Sí, anava estudiant. Vaig triar Dret suposo que per la part teatral que pot tenir una vista a un jutjat.

—*Les disfresses, les perruques blanques...*

—No, per les perruques, no, que no m'han agradat mai. Però sí, els judicis tenen una certa cosa de posta en escena que em devia atraure. Però no vaig acabar.

—*Un dels primers muntatges en què vas participar va ser amb l'Àngel Carmona, un Otel·lo.*

—Sí, i tant! En tinc molt bon record, d'aquells temps.

—*Com ho recordes?*

—Molt entranyablement. L'Àngel Carmona va donar-me una visió del teatre absolutament insòlita i desconeguda per a mi aleshores. Va ser la primera persona que em va fer descobrir la contemporaneïtat de Shakespeare. De reconèixer els elements dramàtics de Shakespeare en l'actualitat. Com si qualsevol de les seves obres hagués estat escrita abans d'ahir.

—*Enmig d'això estaves també amb altres grups i muntatges.*

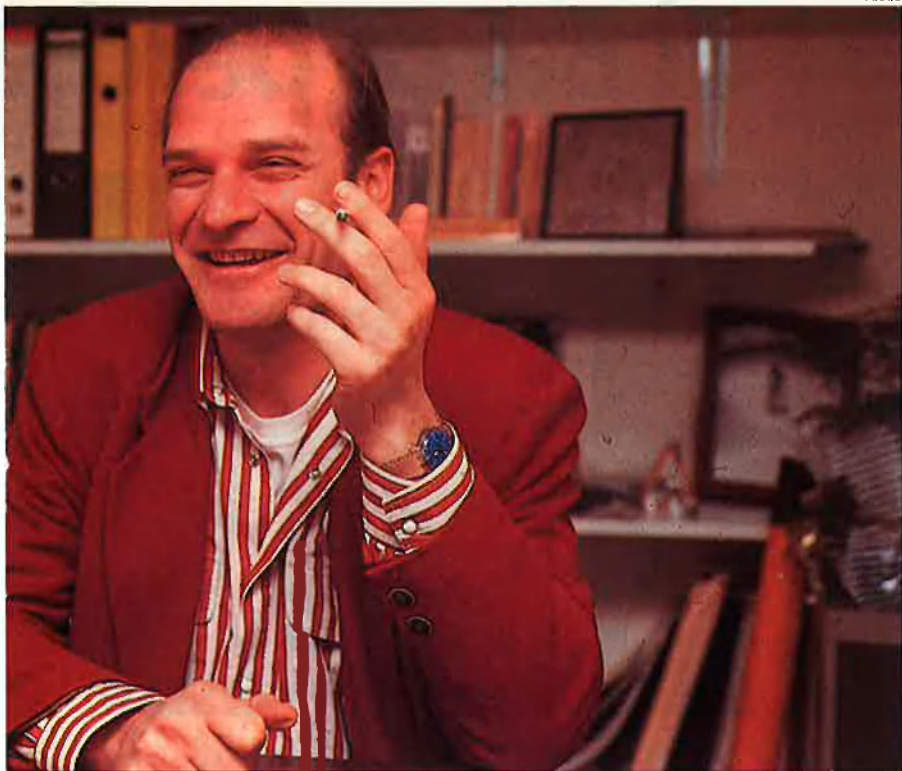
—Paral·lelament al que feia amb el Carmona vaig prendre part en una *Terra Baixa* amb el teatre de l'Escorpí, on vaig contactar amb Josep Muntanyès...

—*No hi feies de Manelic, encara...*

—Nooo! Feia d'Home 1. Però d'allí i del grup d'Horta es van anar trobant el Muntanyès, el Graells, el Fabià i el Joan Nicolau. El que havia de ser després el Lliure.

"Quan ha calgut, en condicions extremes, al Lliure hem pres posicions extremes i hem tirat el carro pel pedregar. Això ho hem hagut de fer unes quantes vegades al llarg de disset anys."

—Al Lliure, hi has estat disset anys. Thi has fet gran. Es podria dir que tu ets un dels productes més genuïns de la casa?

—En tinc un tant per cent elevat, sí. Més per una qüestió de temps que de res. La meua vida professional ha estat gairebé del tot aquí. Només he fet dues obres de teatre fora del Lliure, *El viatge al Romea* i el *Tirano Banderas* amb el Pasqual a París. He fet cinema i televisió, però el meu centre, sí, ha estat el Lliure. Evidentment sóc genuí d'aquí.

—Alguna vegada has dit, queixant-te, que en els teus començaments es deia que no s'esperava aire de tu perquè et consideraven una mica l'alumne eixerit, aviciat.

—Com a actor, sí, hi va haver una etapa que m'ho deien. Això em molestava una mica.

—Qui t'ho deia?

—Suposo que qui més en parlava era el Sagarra. Però estic fent història, parlo de fa molts anys.

—En sec va deixar de dir-t'ho?

—Suposo, no ho recordo.

—Li ho hauria de preguntar a ell, doncs.

—Em fa gràcia que m'ho hagi recordat. Això, no ho tenia present ara, però en aquell moment sí que em molestava. Perquè ja havia fet força coses i una mica el que em venia a dir era que "aquest noi, ja hi va, ja, però... poc".

—Tot i l'estreta relació amb el Lliure arriba un moment que tu te'n vas a Nova York. Fuges de casa?

—Sí. Me'n vaig perquè, d'una banda, jo feia un procés d'aprenentatge com a actor cons-

tant en un mateix lloc. A més, jo havia anat estudiant i fent cursos i vaig sentir la necessitat d'anar una mica més enllà. Vaig demanar una beca per anar a Nova York a estudiar, però me'n vaig anar en gran part per una necessitat de desaparèixer durant un any. Canviar de decorat. Conèixer un lloc diferent, una nova manera de treballar... Ara, vist amb temps, va ser tant, o més, important aquesta faceta personal, de la fugida, com l'artística.

—Es el que tothom hauria de fer, un cop a la vida?

—Sí, i que resulta més profitós que no pas anar a fer la mili, per exemple. Poder marxar, ho hauria de poder fer tothom.

—Això d'evolucionar com a persona, ho has subratllat més d'una vegada. Per tu és el més important?

—Sí. Mira, això de fer teatre està molt bé, però l'essencial és viure. El que sí que haig d'agrair al teatre és que m'hagi estat una bona manera d'entendre la vida, de poder-la viure més intensament.

—En un moment donat decideixes de dir no a un seguit d'ofertes de fer cinema, perquè el Lliure et demanava molta atenció. Creus que això t'ha fet renunciar a una parcel·la de popularitat que podria haver-te col·locat a un altre nivell?

—Home, jo vaig viure l'experiència de *La plaça del Diamant*. Encara ara em diuen Quimet, d'aquella pel·lícula. Però la meua opció ha estat transparent en aquest aspecte. En aquesta professió hi ha camins diversos, hi ha feines que tenen més repercussió, més massives. El meu camí ha estat un altre; he fet el que m'ha vingut de gust de fer. El cinema m'agrada i n'he anat fent. És cert que he hagut de dir no a alguns projectes. He dit no a una pel·lícula per poder fer una obra de teatre. Al revés, encara no ho he fet mai.

—La televisió t'ha temptat o ja t'han previngut perquè no et tempti?

—He fet dramàtics, però el que mai no faria seria presentar un programa. Això sí que no. No m'ho han proposat mai, però tampoc no crec que m'ho proposin.

—Per què no ho creus?

—Perquè fins ara no penso que ningú m'hagi associat d'aquesta manera amb la televisió. Per a presentar un programa hauria de ser una cosa especial que encara no he vist en cap cadena, i per tant... Potser podria fer d'home del temps...

—Estaria bé. Lluís Homar ens dirà quin temps ens farà demà. També podries encarregar-te de les notícies del trànsit.

—Sí, aquestes coses, potser les faria bé. Quan veig els homes del temps em quedo admirat. Com s'ho fan per saber-se tot això i no embarbussar-s'hi?

Xènia Bussé